

گامی برای انسجام و همراهی

دبیرخانه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی

دوم شهریور ۱۳۸۹

«شورای عالی آموزش و پرورش» در هشتصد و بیست و هشتمین نشست خود، آیین‌نامه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی (مواد و رسانه‌ها) را از تصویب گذراند و با امضای رئیس‌جمهور محترم، آن را برای اجرا به آموزش و پرورش ابلاغ کرد. به این ترتیب فعالیت‌هایی که «دبیرخانه سامان‌بخشی کتاب‌های آموزشی» از یک دهه پیش در «دفتر انتشارات کمک‌آموزشی» آغاز کرده بود، وارد مرحله تازه‌ای شد که در آن، حوزه کار این دبیرخانه، از کتاب‌های آموزشی به «مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی» گسترش یافت.

مطابق رویه‌ای که در طول ۱۰ سال گذشته پیموده شده بود، ناشران نسخه‌ای از کتاب‌های آموزشی خود را به دبیرخانه مذکور می‌فرستادند تا مورد بررسی قرار گیرد. وقتی کتابی عنوان «مناسب» را اخذ می‌کرد، بدان معنی بود که در چارچوب برنامه درسی کشور قرار دارد و از حداقل استانداردهای کتاب آموزشی برخوردار است. چنین کتاب‌هایی به شکل‌های گوناگون مورد حمایت و تبلیغ دبیرخانه قرار می‌گرفتند. از جمله در فهرست‌هایی به نام «کتاب‌نامه رشد» معرفی شدند و این کتاب‌نامه در اختیار آموزشگاه‌های کشور گذاشته می‌شد.

اما همه این کارها اختیاری بودند و اگر آموزشگاهی کتاب تأیید نشده می‌خرید، قانوناً مورد مؤاخذه قرار نمی‌گرفت. مصوبه جدید، تغییرات مهمی را در این زمینه به ارمغان آورد. ماده ۶ مصوبه، عرضه و تبلیغ هر گونه منبع آموزشی و تربیتی را در واحدهای آموزشی صرفاً از منابع استاندارد مجاز شمرد و از آموزشگاه‌ها خواست تنها به کتابی مجوز ورود به فضای آموزشی را بدهند که پیش‌تر به تأیید سازمان پژوهش رسیده باشد.

در این مصوبه، ضمن تعریف مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی

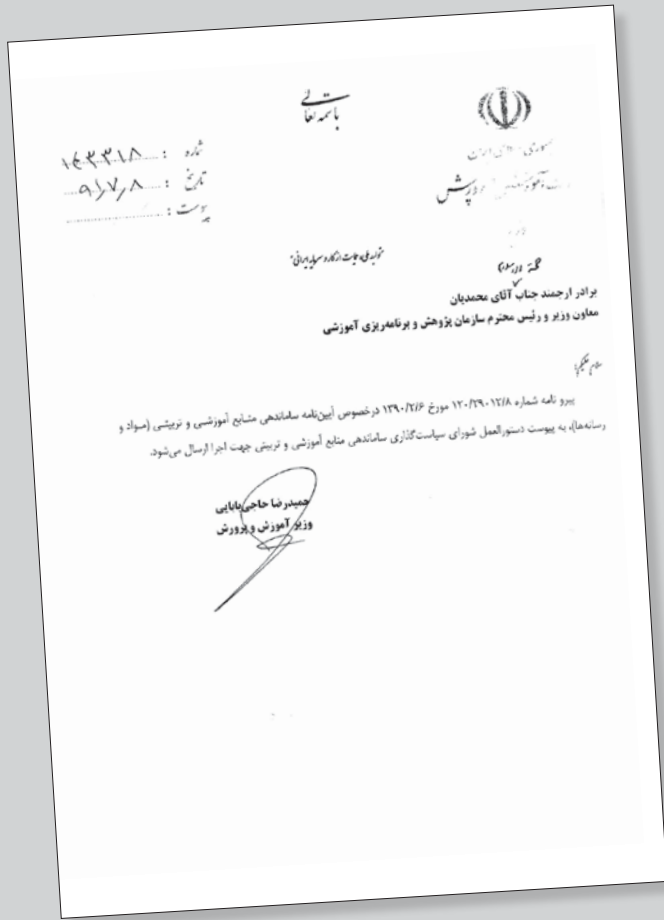
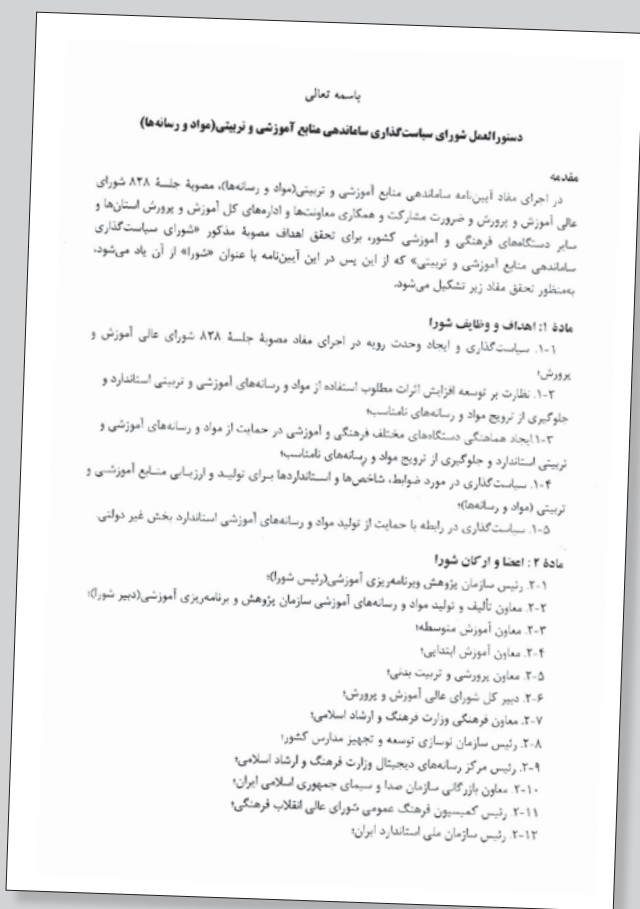
و اهداف ناظر بر فعالیت‌های این دبیرخانه و همچنین، اصول و مبانی حاکم بر تولید و ارزشیابی مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی، معیارهای عمومی استانداردهای تولید منابع آموزشی و تربیتی برشمرد شده بود. در این مصوبه همچنین راهکارهای اجرایی حمایت از محصولات آموزشی و تربیتی و تولیدکنندگان آن‌ها مورد توجه قرار گرفته و تأکید شده بود: «مشارکت و همکاری معاونت‌ها، سازمان‌های وابسته به آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌های فرهنگی و آموزشی کشور در اجرای این مصوبه الزامی است» (ماده ۷).

آقای مهدی نوید، دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش، با مهم خواندن این مصوبه، و تصویب آن پس از صرف وقت زیاد گفت: «در ریاست‌جمهوری نیز روی این آیین‌نامه تأمل کاملی شد و پس از انجام استعلام‌های مربوطه، رئیس‌جمهور محترم آن را امضا کردند. این نشان می‌دهد که مراجع سیاست‌گذار و تصمیم‌گیر نسبت به موضوع حساس هستند و این موضوع از اولویت خاص برخوردار است.»

هشتم مهر ۱۳۹۰

دستورالعمل تشکیل «شورای سیاست‌گذاری سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی» از سوی آقای حاجی‌بابایی، وزیر محترم آموزش و پرورش، به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی ابلاغ شد. در این دستورالعمل، ضمن بیان اهداف و وظایف شورای مذکور، ۲۰ عضو شورا برشمرده شدند که ابلاغ همه آن‌ها توسط وزیر آموزش و پرورش صادر می‌شود.

ریاست این شورا برعهده رئیس سازمان پژوهش است و غیر از مدیران ارشد آموزش و پرورش، مقاماتی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، شورای

استاندارد و جلوگیری از ترویج مواد و رسانه‌های نامناسب؛
۴. سیاست‌گذاری در مورد ضوابط، شاخص‌ها و استانداردها
برای تولید و ارزیابی منابع آموزشی و تربیتی (مواد و رسانه‌ها)؛
۵. سیاست‌گذاری در رابطه با حمایت از تولید مواد و
رسانه‌های آموزشی استاندارد بخش غیردولتی.

سوم آبان ۱۳۹۱ - نشست اول شورای سیاست‌گذاری

همان‌طور که آقای محمدیان، رئیس شورای سیاست‌گذاری در نخستین نشست این شورا تأکید کرد، مبنای قانونی تشکیل شورای مذکور از ماده ۵ مصوبه ۸۲۸ اخذ شده بود که با ابلاغ دستورالعمل تشکیل شورای سیاست‌گذاری از سوی وزیر محترم آموزش و پرورش، عملاً رسمیت یافت.

«شورای برنامه‌ریزی» که در واقع بازوی اجرایی شورای سیاست‌گذاری محسوب می‌شود، چند کارگروه تخصصی در حوزه‌های مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی خواهد داشت و گزارش عملکرد خود را به شورای سیاست‌گذاری ارائه خواهد کرد. این کارگروه‌های چهارگانه از این قرارند:

عالی انقلاب فرهنگی، سازمان ملی استاندارد ایران، مرکز آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات، اتحادیه ناشران کشور و تولیدکنندگان وسایل و تجهیزات آموزشی در آن عضویت دارند. البته افزون بر آن‌ها، شورا می‌تواند حسب مورد برای شرکت در نشست‌های خود از صاحب‌نظران و متخصصان مرتبط دعوت به عمل آورد (فهرست اعضای شورا، در پایان همین نوشته آمده است).

مهم‌ترین وظیفه این شورا چنانکه از عنوانش پیداست، سیاست‌گذاری در امر سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی و نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های مصوب است. در ماده ۱ این دستورالعمل وظایف زیر بر عهده شورای سیاست‌گذاری نهاده شده است:

۱. سیاست‌گذاری و ایجاد وحدت رویه در اجرای مفاد مصوبه جلسه ۸۲۸ شورای عالی آموزش و پرورش؛
۲. نظارت بر توسعه و افزایش اثرات مطلوب استفاده از مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی استاندارد و جلوگیری از ترویج مواد و رسانه‌های نامناسب؛
۳. ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های مختلف فرهنگی و آموزشی در حمایت از مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی

در مصوبه مهم دیگری، با تأکید بر نقش مرجع سازمان پژوهش در تأیید محصولات آموزشی، کلیه معاونت‌های دیگر این وزارتخانه به‌طور قانونی از صدور هر گونه تأییدیه منع شدند. مطابق مصوبه دیگری، این کمیته تا تنظیم و تصویب دستورالعمل تبلیغ محصولات آموزشی، تبلیغ هر گونه ماده آموزشی در صدا و سیما، با هماهنگی سازمان پژوهش صورت خواهد پذیرفت.

انتظار می‌رود با تشکیل این کمیته، کار سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی شتاب گیرد و امور مربوط به این حوزه با سرعت بیشتری حل‌وفصل شود. همچنین انتظار می‌رود با ایجاد وحدت رویه در حوزه‌های گوناگون، به تولید مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی کمک شود.

اعضای شورای سیاست‌گذاری

اعضای شورای سیاست‌گذاری سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی (مواد و رسانه‌ها) عبارت‌اند از:

۱. رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی (رئیس شورا)
۲. معاون تألیف و تولید مواد و رسانه‌های آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی (دبیر شورا)
۳. معاون آموزش متوسطه
۴. معاون آموزش ابتدایی
۵. معاون پرورشی و تربیت‌بدنی
۶. دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش
۷. معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۸. رئیس سازمان نوسازی توسعه و تجهیز مدارس کشور
۹. رئیس مرکز رسانه‌های دیجیتال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۰. معاون بازرگانی سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
۱۱. رئیس کمیسیون فرهنگ عمومی شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۲. رئیس سازمان ملی استاندارد ایران
۱۳. نماینده دفتر همکاری‌های وزارت آموزش و پرورش و حوزه علمیه قم
۱۴. مدیرکل دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی
۱۵. مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری
۱۶. مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش
۱۷. مدیرکل اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
۱۸. رئیس مرکز آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۹. نماینده اتحادیه ناشران
۲۰. نماینده تولیدکنندگان وسایل و تجهیزات آموزشی

- کارگروه تخصصی مواد و رسانه‌های آموزشی و تربیتی مکتوب؛
- کارگروه تخصصی وسایل و تجهیزات آموزشی و تربیتی؛
- کارگروه تخصصی فیلم‌های آموزشی و تربیتی؛
- کارگروه تخصصی نرم‌افزار و محتوای الکترونیکی آموزشی

و تربیتی

این شورا که قرار است دو (و در صورت ضرورت چهار) بار در سال تشکیل جلسه دهد، در نخستین نشست خود آیین‌نامه «کمیته برنامه‌ریزی و اجرایی» را به بحث گذاشت. از آنجا که پیشنهادهای متعددی برای اصلاح آیین‌نامه مذکور ارائه شد، نتیجه‌گیری از بحث و اصلاح نهایی آن به نشست دوم موکول شد.

هجدهم دی ۱۳۹۱ - نشست دوم شورای سیاست‌گذاری

دومین نشست شورای سیاست‌گذاری که به منظور بررسی «دستورالعمل کمیته برنامه‌ریزی و اجرایی» تشکیل شده بود، با مصوبات مهمی به پایان رسید. طبق یکی از مصوبات، از مدیران آموزش و پرورش عضو در این کمیته کاسته و سهم آن‌ها به اعضای از نهادهای دیگر و به‌ویژه بخش خصوصی سپرده شد.